

Ræven lægger fugleøer øde

Ræven er en naturlig del af økosystemet, men bør ikke tolereres på fuglerige øer. Sådanne øer rummer de sidste rester af et rigt fugleliv. Foto: Keld Skytte Petersen.

Naturstyrelsen bør lægge sig mere i selen for at fjerne ræven fra Vigelsø når den søger derover når isen binder Odense Fjord. Vigelsø er (var) en af de vigtigste kystfugleøer på Fyn, men mister meget af sin betydning for fuglene, når ræven slår sig ned på øen.

Der er ræv på Vigelsø i år. Og ræven har en kæmpestor negativ indvirkning på fuglelivet på øen.

At der er ræv på øen var noget vi var ret sikre på på vores optælling af fuglene først i maj. Først var der mange ederfuglere der var ødelagt. Vi fandt 72 ødelagte ederfuglere. Og der var faktisk også nogle døde voksne ederfugle – ædt !

I den tidligere pænt store og stolte stormmågekoloni på Vesterhoved var der nok stormmåger til stede, men ikke ret mange og ikke mindst, så var der ikke en eneste rede med æg.

Og hos skarverne, hvoraf nogle yngler på jorden, var der heller ikke æg i rederne – på de jordliggende reder.

Og der var hverken terner eller klyder !

Heller ikke på nordøen så det godt ud. Da der har været ræv mange gange i yngletiden tidligere år, er den store hættemågekoloni for længst væk. Væk er også splitternerne. På den østlige side – ”Knoppen” – var der ingen havterner eller stormmåger – helt tomt.

Sikre på at der ER ræv på Vigelsø blev vi, da jeg fik en opringning fra en bekendt. Han havde set ræven luske rundt syd for fugletårnet.

De fugle der stadig er på Vigelsø findes på den sydligste del

Efter at der på Vigelsø blev lavet et projekt i 2016 med etablering af strandenge m.v., fungerer den allersydligste del af øen de facto som en selvstændig ø, fordi der nu er hul i digerne 3 steder. Her var der stadig fugle. Øerne virker altså, men på de store strandenge, som ”hænger” sammen med hovedøen Vigelsø, var der altså stort set ingen ynglende jordrugende fugle. Kun på øerne var der fugle !

Død ederfugl på Vigelsø – arkivfoto fra 2010 af Kurt Due Johansen.

Hvad har rævens tilstedeværelse betydet for Vigelsøs fugleliv - opsummering?

Vigelsø har tidligere hørt til en af landets vigtigste fugleøer. Da her var flest fugle, ynglede der tusindvis af måger og ternere.

Ederfugl har ynglet med op til 1.000 par. Bestanden i 2018 var på godt 20 % af heraf.

Hættemågen ynglede indtil først i 2000'erne med flere tusinde par. Hættemågen er nu helt væk som ynglefugl.

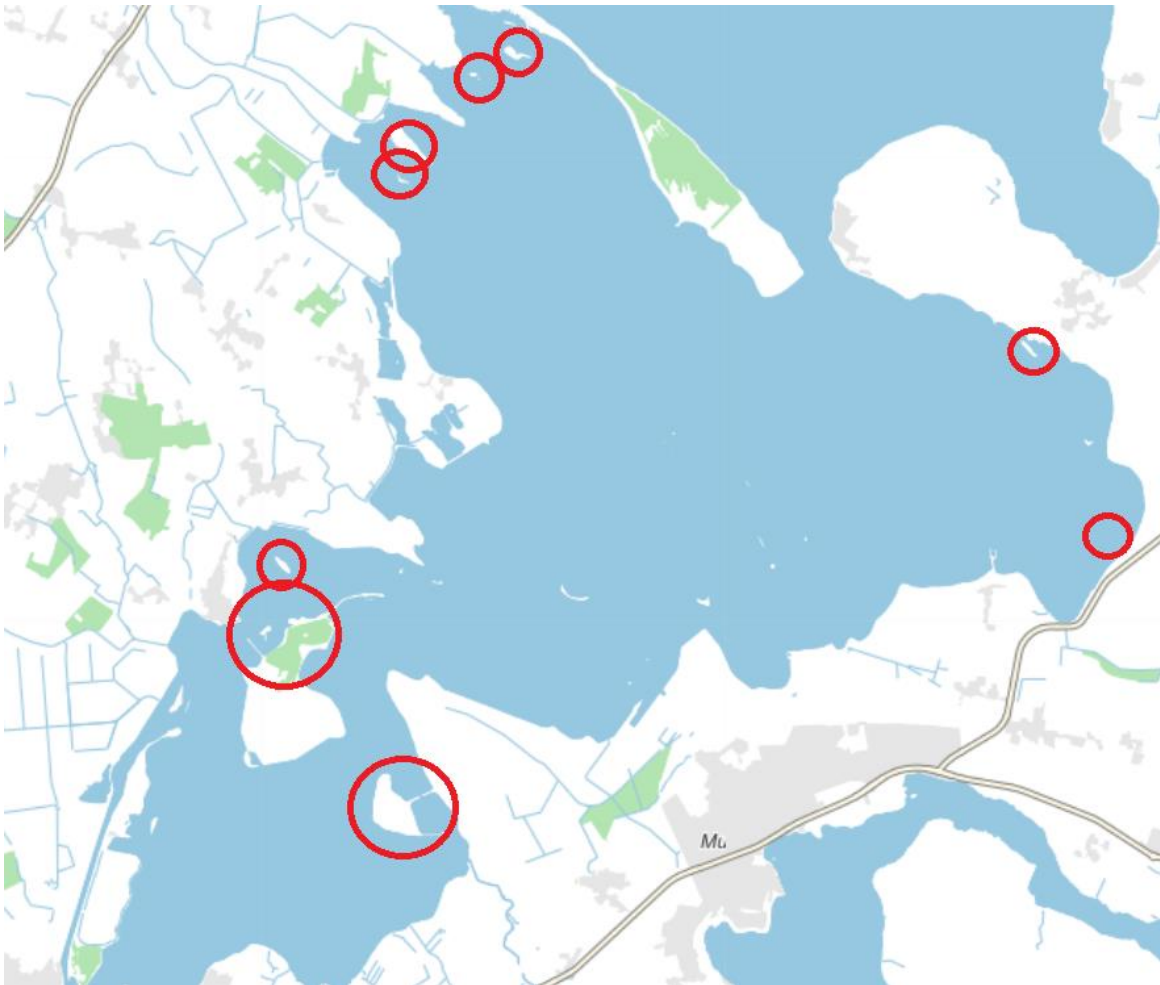
Stormmågen ynglede da der var flest med over 400 par. Stormmågen yngler nu med under 25 par.

Der ynglede op til mere end 70 par **sildemåger**. Sildemågen er nu helt væk som ynglefugl.

Der har gennem årene ynglet op til godt 700 par **splitterner**. Arten ynglede sidste gang 2009.

Havternen har "altid" ynglet på Vigelsø – med op til mere end 100 par. Selv i 2017 forsøgte havternen at yngle, men er nu væk her i 2018.

Fjordternen har været regelmæssige ynglefugl, men er nu helt væk.

Det er ikke kun på Vigelsø at ræven huserer på øerne. Kortet viser øer, hvor der regelmæssigt er ræv.

Vigelsø er ikke den eneste ø i Odense Fjord med ræve

Vigelsø er ikke den eneste ø i Odense Fjord, hvor ræven kommer på besøg. Ud af ca. 25 øer i Odense Fjord, er der regelmæssigt ræv på de 9.

På Dørholm, som i mange år var rævefri, er ræven nu regelmæssigt på besøg. På Dørholm har der ynglet op til 5.000 par hættemåger, foruden hundredvis af splitterner, havterner samt klyde. Dørholm er nu på det nærmeste fugletom !

Odense Fjord er ikke det eneste sted, hvor ræven hænger

Nu har jeg bestemt ikke en oversigt over øer omkring Fyn, hvor ræven hænger. Alligevel kommer her – skudt fra hoften – lidt oplysninger fra dele af Nordfyn, så må andre supplere, hvis de har viden og lyst:

Mågeøerne

På Mågeøerne har der i 2013-15 været ræv, som vadede ud til øerne ved lavvande. Der var i denne periode ingen ynglesucces i skarvkolonien, der gik tilbage fra over 900 par til blot 24 par i 2016. Også de øvrige kystfugle var kraftigt påvirkede, og der kom i de tre år stort set ingen unger på vingerne fra øernes ca. 1.000 par sølvmåger og svartbager (oplysning fra Jacob Sterup). Mågeøerne er kendt for sine store bestande af ederfugl, måger og ternere.

Øerne syd for Æbelø

Øerne syd for Æbelø er nu – bortset fra nogle nye rev der er dukket op – lagt øde af ræven. Vi har set rævegrav på Dræet under gulvbrædderne i et af de forladte huse !

Tidligere har der på øerne ynglet mere end 2.000 par ederfugle ! Foruden store bestande af måger og ternere. Alle disse fugle er væk, bortset fra de nævnte rev, hvor der yngler sølvmåge og ederfugl.

Lillestranden ved Fyns Hoved

Lillestranden ved Fyns Hoved rummede i hvert fald tidligere store bestande af ederfugl, måger og ternere, især på øerne Bogø og Mejlø. Særligt Mejlø har tilsyneladende været plaget af ræv. I 2018 var det på Bogø, at ræven huserede og de ca. 600 par sølvmåger og 70 par sildemåger får næppe ynglesucces (Jacob Sterup). Jacob oplyser at Lillestranden var fuld af ederfuglehunner uden unger i 2018.

HVAD SKAL DER GØRES – I FØRSTE OMGANG NORDFYN ?

Som nævnt er ræven en naturlig del af økosystemet.

Vores kystfugle, især de jordrugende som vadefugle, måger og ternere er imidlertid ekstremt pressede. På marker og strandenge på fastlandet er f.eks. vadefuglene gået uhyggeligt tilbage. Man behøver bare at tænke på Fyns største strandeng Monnet, hvis ynglefugleliv ræven har lagt øde. Her var tidligere store vadefuglebestande. I dag er ynglende vadefugle her en undtagelse !

Og der findes efterhånden stort set ingen måge- og ternebestande på fastlandskysten af Fyn.

Det er på øerne at fuglene stadig har sine fristeder. Det er i det perspektiv at man skal se rævens tilstedeværelse på øerne.

Hvad bør der gøres på øerne på Nordfyn ?

De øer, hvor ræven kun kan komme til øerne over isen, bør have første prioritet i relation til at holde øerne rævefrie. Hvis ræven reguleres efter isen er forsvundet, vil øerne være rævefrie i ynglesæsonen.

Det foreslås at øen Vigelsø holdes rævefrie med regulering af ræven efter isen er forsvundet.

Anderledes stiller det sig med de øer, hvor ræven hele tiden kan bevæge sig frem og tilbage mellem øerne ved at vade over ved lavvande. Det gælder f.eks. øerne syd for Æbelø. Her kan ræven komme til øerne også efter isen er forsvundet. Her er det lidt sværere !

I Tyskland har man med held forsøgt sig med at indhegne øer med elektrisk hegn. På Falsterbo-halvøen har man også med stort held indhegnet klydekolonier med el-hegn, således at klyderne i hvert fald nogle år fik mange unger på vingerne.

Det foreslås at det overvejes at indhegne Dræet – eller halvdelen af Dræet – med elhegn som et forsøg.

Kurt Due Johansen